

NOVEMBER 2024

ENERGIATURGUDE ÜLEVAADE

IGAKUINE RAPORT

Energiaturud 2024 november

Elektribörsi Nord Pool (NP) andmetel oli elektri keskmine börsihind novembris 2024:

- Eesti hinnapiirkonnas 82,56 €/MWh;
- Läti hinnapiirkonnas 88,75 €/MWh;
- Leedu hinnapiirkonnas 88,66 €/MWh;
- Soome hinnapiirkonnas 45,34 €/MWh.

Balti-Soome gaasibörsil GET Baltic kaubeldud maagaasi keskmine hind novembris Baltic Gas Spot Indexi (BGSi) puhul oli 45,38 €/MWh.

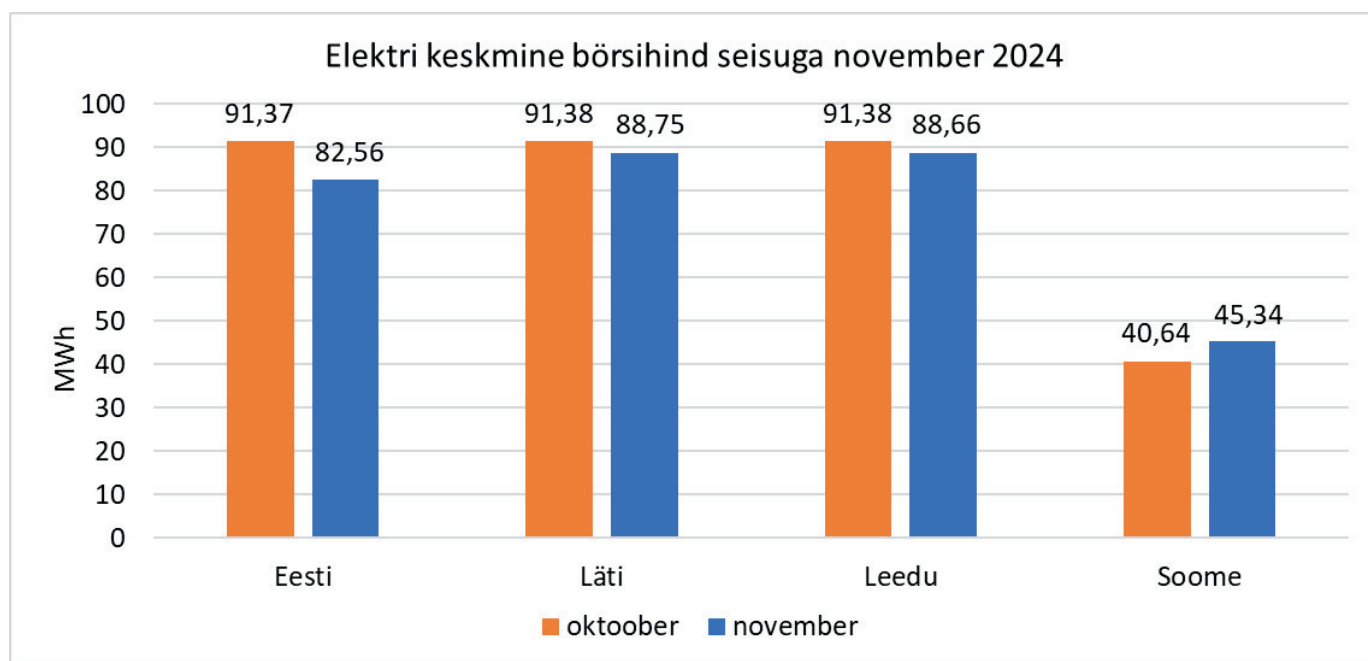
Elektrituru hinnad

Tabel 1. Elektrituru hindade statistika oktoobris ja novembris 2024 (€/MWh)¹

Elektrituru hinnad	Eesti	Läti	Leedu	Soome
Oktoobri kuine keskmine hind	91,37	91,38	91,38	40,64
Novembri kuine keskmine hind	82,56	88,75	88,66	45,34
Oktoobri ja novembri hinnamuutus	-10%	-3%	-3%	12%

Tabelist 1 selgub, et NP andmetel oli 2024. aasta novembri keskmine börsihind Eestis 82,56 €/MWh ehk ligikaudu 10% madalam võrreldes oktoobri keskmise börsihinnaga. Lätis oli novembri keskmine börsihind vastavalt 88,75 €/MWh ning Leedus vastavalt 88,66 €/MWh. Soomes oli keskmine börsihind novembris 45,34 €/MWh, mis oli 12% kõrgem kui oktoobris. Eesti hinnapiirkonna börsihinda mõjutasid novembri vältel aset leidnud Eesti ja Läti elektrijaamade pikaajalised hooldus- ja remonttööd. Samuti mõjutas Eesti hinnapiirkonna börsihinda novembris Eesti ja Läti vahelised ülekandevõimsusepiirangud.

Tabelis 1 välja toodud börsihindu illustreerib alljärgnev joonis (vt Joonis 1).

Joonis 1. Elektri keskmised börsihinnad Baltikumis ja Soomes²

Ülevaate NP maksimaalsetest (max) ja minimaalsetest (min) tunnipõhistest elektri börsihindadest annab alljärgnev tabel (vt Tabel 2).

Tabel 2. Elektrituru minimaalsete ja maksimaalsete hindade statistika oktoobris ja novembris 2024 (€/MWh)³

Elektrituru hinnad	Eesti	Läti	Leedu	Soome
Oktoobri max tunnihind	500,08	500,08	500,08	500,08
Novembri max tunnihind	385,85	385,85	385,85	221,43
Oktoobri ja novembri hinnamuutus	-22,8%	-22,8%	-22,8%	-55,7%
Oktoobri min tunnihind	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00
Novembri min tunnihind	-1,18	-1,18	-1,18	-1,51
Oktoobri ja novembri hinnamuutus	-61%	-61%	-61%	-50%

² Allikas: <https://data.nordpoolgroup.com/auction/day-ahead/prices?deliveryDate>

³ Allikas: <https://data.nordpoolgroup.com/auction/day-ahead/prices?deliveryDate>

Elektribörsil kaubeldavad tuletisinstrumentid⁵

Tulevikutehingute hinnad näitavad indikatsiooni, milliseks kujunevad elektri hinnad tulevikus ehk teisiti öelduna – tulevikutehingute hinnad on prognoositud elektri hinnad tulevikus. Näiteks on Saksamaa futuuride puhul tegemist tuletisinstrumentidega, millega esiteks maandatakse Saksamaa elektriturul tekkivat hinnariski ja teiseks spekulereeritakse turuhindadega. Aluseks on võetud Saksamaa futuurid just nende likviidsuse tõttu.⁶ Ülevaate Saksamaa turupiirkonna elektri futuuride hindadest 2024. aastal IV kvartalis ning ka 2025. aasta I ja II kvartalis annab alljärgnev tabel (vt Tabel 3) seisuga 03.12.2024.

Tabel 3. Saksamaa futuuride hinnad elektri hindade kohta⁷

EEX Saksamaa energia futuurid	
Viimane hind (baas, €/MWh) 03.12.2024 seisuga	97,75
Periood (aasta)	2025
I kvartal 2025	109,60
II kvartal 2025	83,75
III kvartal 2025	93,40
Viimane hind (baas, €/MWh) 03.12.2024 seisuga	115,86
Periood (kuu)	jaanuar 2025

Tabelist 3 nähtub, et baaskoormuse futuuride hinnalangus on 2025. aasta I kvartalis -24%, võrreldes 2025. aasta II kvartaliga, mis viitab elektri börsihinna prognoositavale langusele. Võrreldes 2025. aasta II ja III kvartalit, siis prognoositakse baaskoormuse futuuride hinnatõusuks 12%. Jaanuaris 2025 on prognoositud futuuride hinnaks 115,86 €/MWh.

⁵ Allikas Futuurid üldiselt on tuletisinstrumentid, mis kohustavad ostjat antud vara ostma kindlaksmääratud hinnaga ja kindlal kuupäeval. Futuurleping võimaldab investoril spekulereerida finantsinstrumendi hinnaga. Saksamaa futuuride puhul on tegemist tuletisinstrumentidega, mis spekulereerivad Saksamaa turupiirkonna elektrituruhindasid.

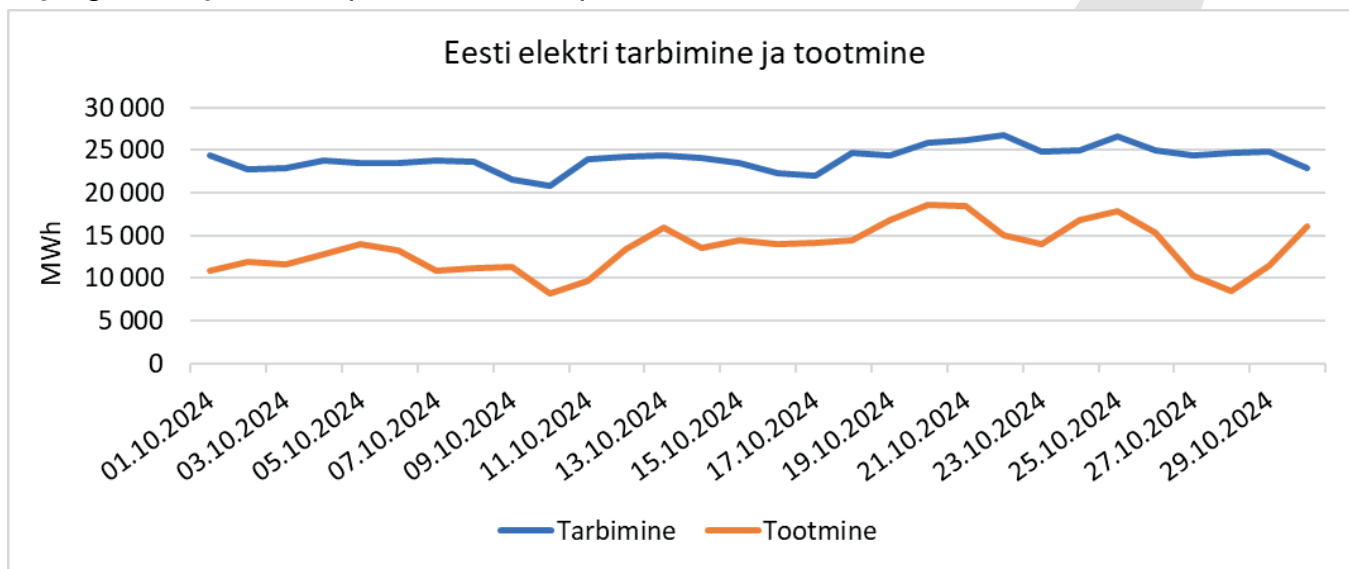
⁶ Allikas <https://www.eex.com/en/markets/power/power-futures>

⁷ Allikas: <https://www.eex.com/en/market-data/power/futures>

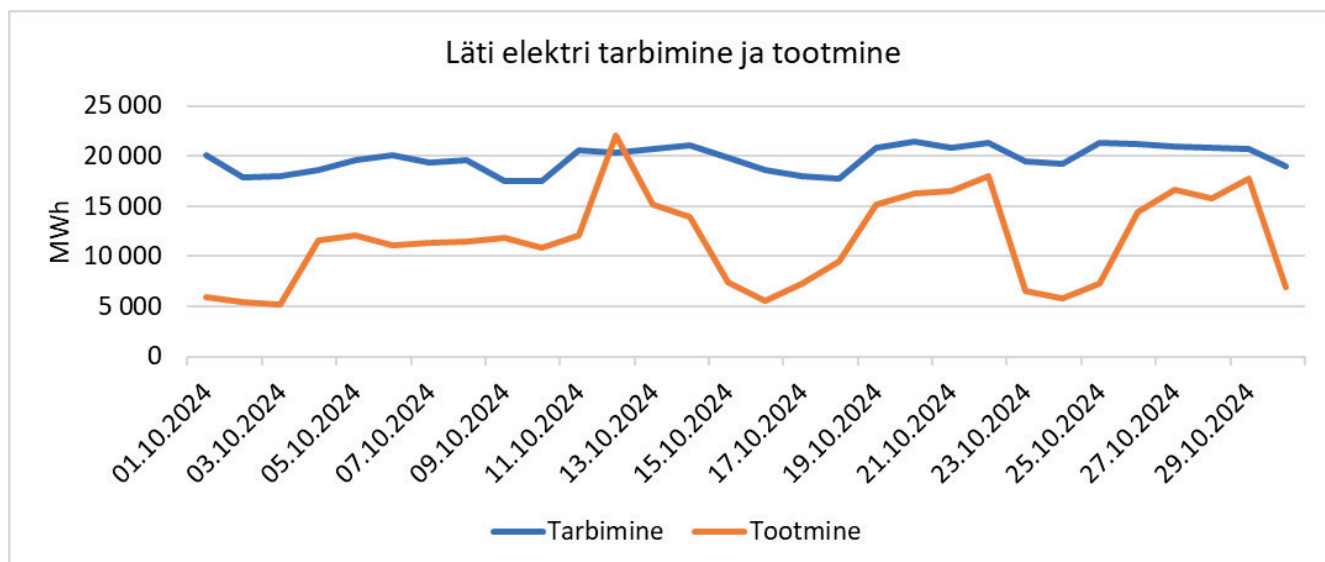
Elektri tarbimine ja tootmine

Eesti, Läti, Leedu ja Soome puhul saab täheldada elektri tootmise ja tarbimise pidevat kõikumist. Üheks kõikumise põhjuseks on ka see, et nädalavahetusel on tarbimine ja tootmine võrreldes argipäevadega väiksem. Eestis on märgata terve novembri kuu vältel kerget tootmise tõusutrendi. Seoses kohati külmemate ilmasikuoludega novembri kuu lõpul suurenes ka tootmine ja tarbimine. Lisaks avaldas mõju ka ülekandevõimsuse piirangud Lätiga ja elektrijaamade hooldused. Lätis on märgata kuu keskel tootmise suurenemist. Kuu keskel suurenes tootmine seetõttu, et Eesti ja Läti vahel esines ülekandevõimsusepiirangud ning samuti oli osa Läti elektritootmisjaamadest hoolduses. Leedus on märgata novembris üsna stabiilset tarbimist ja tootmist. Seejuures kuu keskel on märgata suurt tarbimise kasvu, mis tulenes peamiselt ilmastikutingimuste muutusest. Soome puhul saab täheldada novembri kuu keskel stabiilset tootmise ja tarbimise kõikumist. Peamiselt tulenes see ilmastikutingimustest ja rohkest taastuvenergia olemasolust.

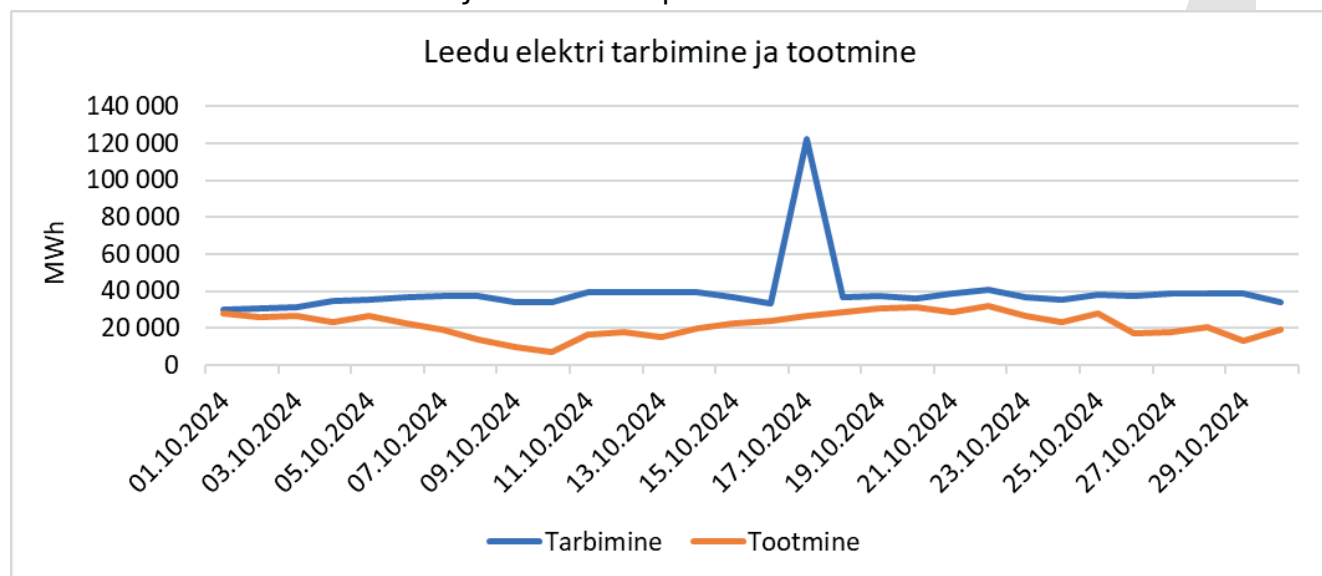
Elektri tarbimise ja tootmise andmetest perioodil 01.11.-30.11.2024 annavad ülevaate alljärgnevad joonised (vt Joonised 1–6).

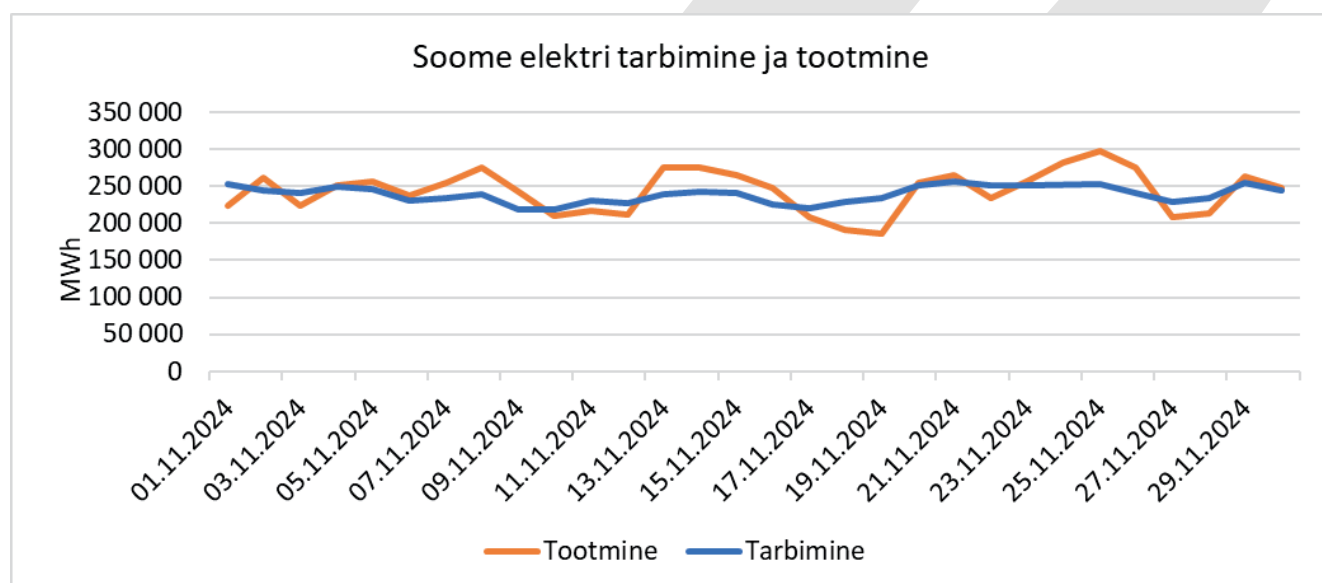
Joonis 3. Eesti elektritarbimine ja -tootmine perioodil 01.11.-30.11.2024⁸

Joonis 4. Läti elektritarbimine ja -tootmine perioodil 01.11.-30.11.2024⁹

Joonis 5. Leedu elektritarbimine ja -tootmine perioodil 01.11.-30.11.2024¹⁰

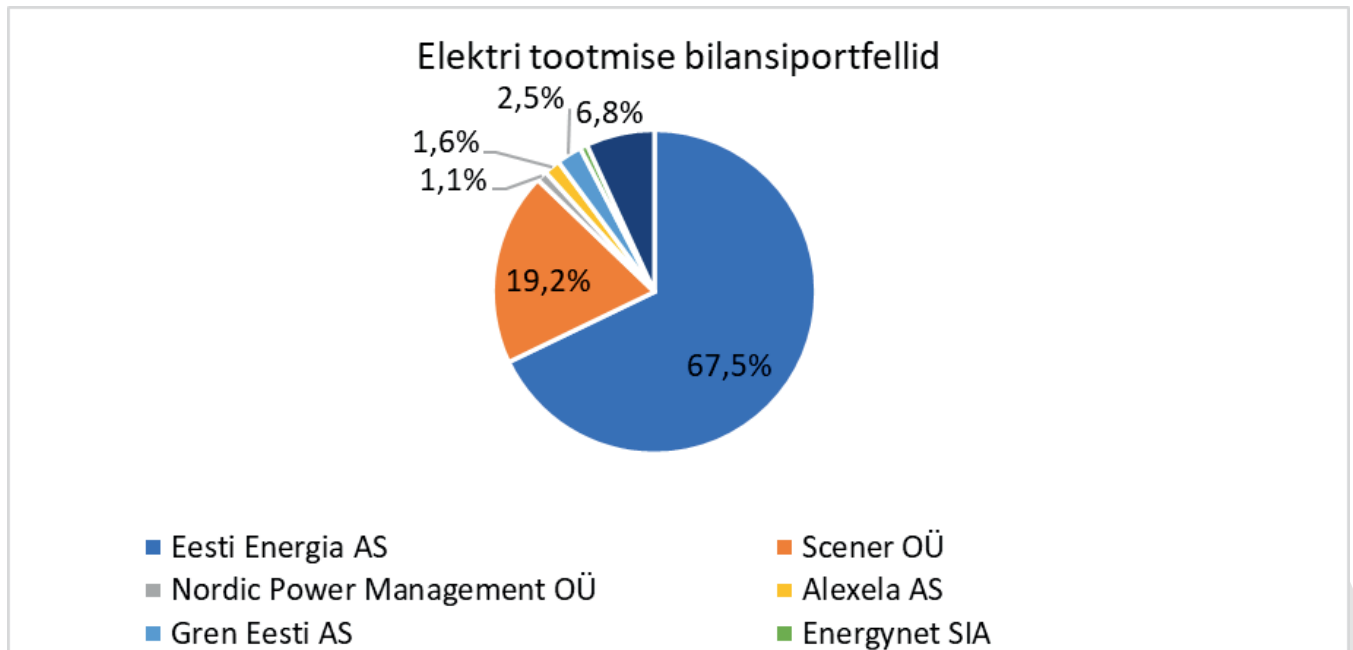

Joonis 6. Soome elektritarbimine ja -tootmine perioodil 01.11.-30.11.2024¹¹

9,10, 11 Allikas: <https://data.nordpoolgroup.com/power-system/production?deliveryDate=latest&deliveryArea> & <https://data.nordpoolgroup.com/power-system/consumption?deliveryDate>

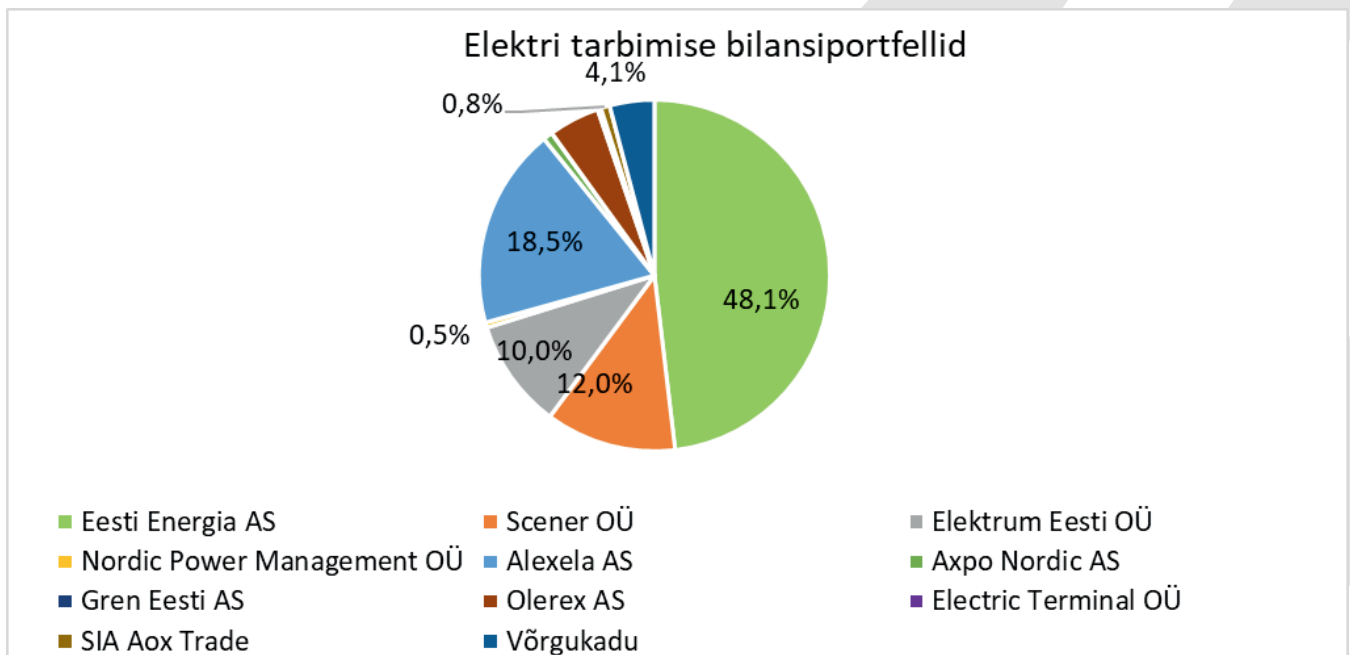
Elektri bilansiportfellid

Elektri tootmise ja tarbimise bilansiportfellidest annavad ülevaate joonised 7 ja 8.

Joonis 7. Turuosade jagunemine bilansihaldurite vahel tootmise lõikes, november 2024¹²

Jooniselt 7 on näha, et kõige suuremad elektri tootmise bilansiportfellid kuuluvad seisuga november 2024 Eesti Energia AS-ile, vastavalt 67,5% ja Scener OÜ-le vastavalt 19,2%. Ülejäänud turuosa bilansiportfellist kuulub teistele ettevõtetele (ligikaudu 13%).

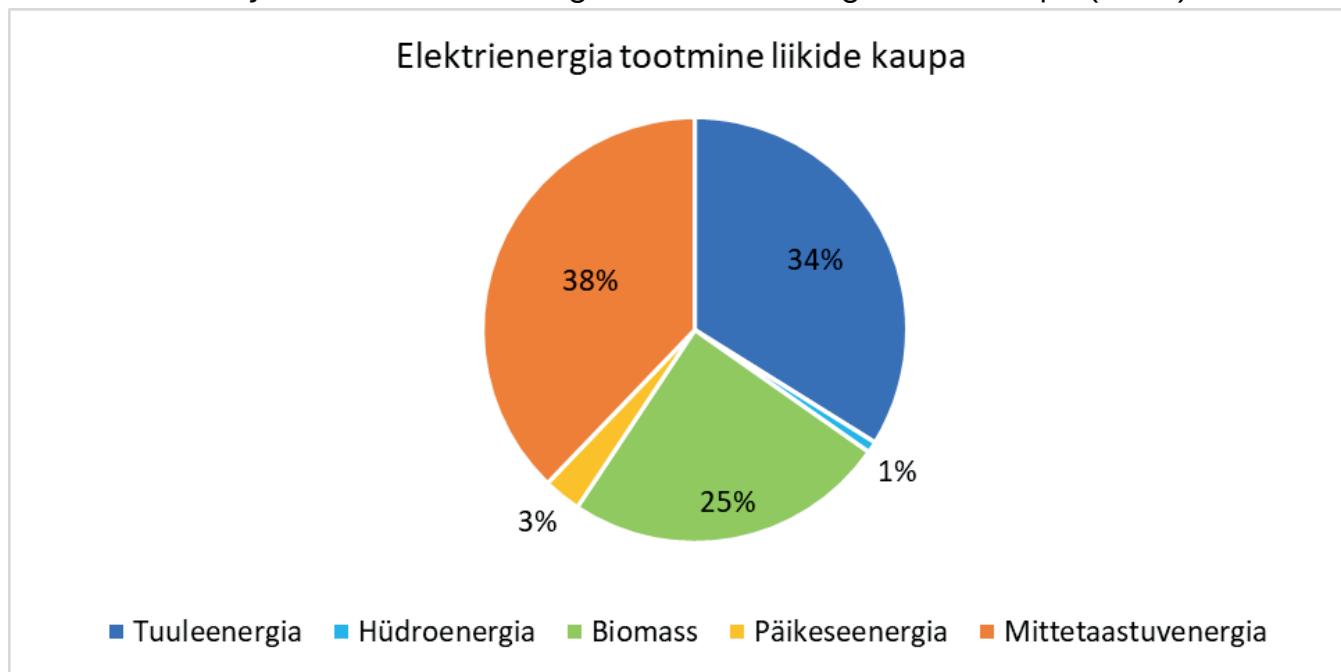
Joonis 8. Turuosade jagunemine bilansihaldurite vahel elektri tarbimise lõikes, november 2024¹³

¹² Allikas: <https://www.elering.ee/bilansiportfellide-osakaalud>

¹³ Allikas: <https://www.elering.ee/bilansiportfellide-osakaalud>

Elektri tarbimise bilansiportfelli puhul (joonis 8) on samuti näha, et suurim turuosa kuulub seisuga 2024 november Eesti Energia AS-ile, vastavalt 48,1%. Järgmiste suurte tarbijatena leiab jooniselt ettevõtted Alexela AS vastavalt 18,5%, Scener OÜ vastavalt 12%, ning Elektrum Eesti OÜ vastavalt 10%. Ülejäänud turuosa bilansiportfelist on ligikaudu 11,3%.

Joonisel 9 on välja toodud elektrienergia tootmine energialiikide kaupa (MWh).

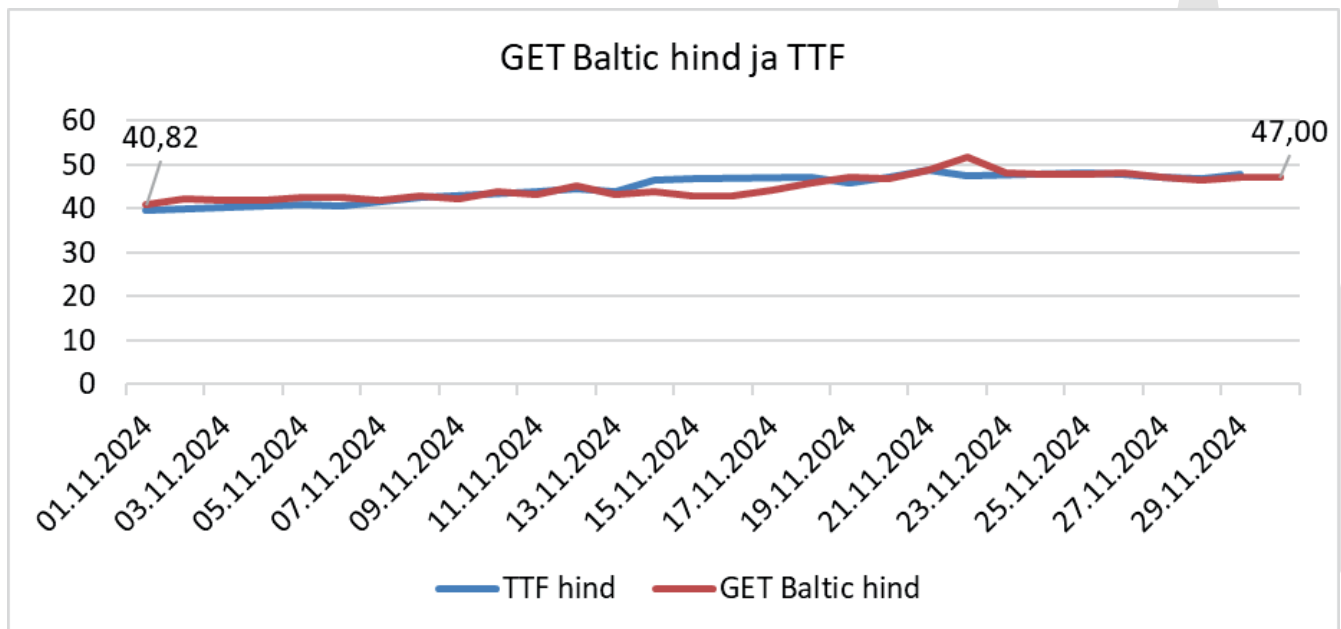
Joonis 9. Elektrienergia tootmine energialiikide kaupa, november 2024¹⁴

Jooniselt 9 nähtub, et novembris 2024 oli kõige suurem osakaal elektrienergia tootmisel mittetaastuvenergiaga 38%, neile järgnesid tuuleenergia 34%, biomass vastavalt 25% ja päikeseenergia 3%. Hüdrolektrienergia osakaal oli minimaalne.

Gaasituru hinnad

Gaasituru hinnast annab ülevaate joonis 10. Joonisel 10 on välja toodud GET Baltic andmebaasi põhjal BGSi näitaja Balti-Soome suunal. BGSi lühend tähistab gaasituru indeksit, mis on kalkuleeritud konkreetse tarnepäeva kohta kõigi sooritatud ostu- ja müügitehingute mahy kaalutud keskmisena.¹⁵ Hollandi TTF Gas on juhtiv Euroopa gaasibörsi võrdlushind,¹⁶ lisaks on see ka Hollandi virtuaalne gaasikaubanduskeskus ning Euroopa gaasituru peamine gaasihinna määramise keskus.¹⁷ 2024. aasta novembri keskmine gaasi börsihind Balti-Soome piirkonnas oli 45,38 €/MWh, minimaalne 41,15 €/MWh ning maksimaalne 49,27 €/MWh kohta.

Joonisel 10 on välja toodud gaasi keskmine börsihind ja TTF väärtused MWh kohta novembris 2024.

Joonis 10. Gaasi keskmine börsihind GET Baltic gaasibörsi andmetel ja TTF gaasibörsi väärtus novembris 2024¹⁸

Jooniselt 10 nähtub, et gaasi keskmine börsihind MWh kohta oli novembris kerges tõusutrendis. Kuu esimesel päeval oli gaasi keskmine GET Baltic börsihind 40,82 €/MWh, kuid 31.10.2024 oli keskmine gaasi börsihind 42,08 €/MWh. Get Baltic gaasihinnale avaldab mõju üleeuroopaline gaasihinna kõikumine, sest Eesti on üks osa Euroopa siseturust ning sõltub paljuski imporditud gaasist, mille hind omakorda sõltub turu olukorrast laiemalt.

15 Allikas: <https://www.getbaltic.com/wp-content/uploads/2019/09/Specification-of-the-Baltic-Gas-Spot-Index.pdf>

16 Info võetud siit: <https://tradingeconomics.com/commodity/eu-natural-gas>

17 Info võetud siit: <https://www.lawinsider.com/dictionary/dutch-ttf>

18 Allikas: https://www.getbaltic.com/en/market-data/trading-data/?date_from & <https://www.ice.com/products/27996665/Dutch-TTF-Natural-Gas-Futures/data?marketId=5786629>

Gaasi tuletisinstrumendid

Tabelist 4 nähtub, et 2025. aasta I kvartalis prognoositakse TTF gaasihinnaks 45,09 €/MWh kohta ning 2025. aasta II kvartalis prognoositakse MWh eest 44,82 €. Hinnaprognooosi mõjutab kindlasti ebakindlus tuleviku suhtes, mistõttu on hinnad tegelikkuse ja prognoositu vahel erinevad. 2025. aasta jaanuariks prognoositakse TTF gaasihinnaks 44,91 €/MWh. Gaasi tuletisinstrumendid prognoosivad tuleviku gaasihinda.

Tabel 4. Hollandi TTF futuuride hinnad 2024. ja 2025. aastal¹⁹

Hollandi TTF maagaasi futuurid	
Viimane hind (€) 03.12.2024 seisuga	44,35
Periood (aasta)	2025
I kvartal 2025	45,09
II kvartal 2025	44,82
III kvartal 2025	44,46
Viimane hind (€)	41,7
Periood (Winter24)	detsember, jaanuar, veebruar
Viimane hind (€)	44,91
Periood (kuu)	jaanuar 2025

Gaasi import ja eksport

Maagaasi imporditakse Eestisse teiste riikide kaudu, sest maagaasi tootmist Eestis ei toimu, see-eest toodetakse vähesel määral biometaani. Eestisse tarnitakse maagaasi Leedust Klaipeda LNG terminalist, Lätis Inčukalnsis asuvast maagaasihoidlast ja Soome Inkoo LNG terminalist läbi Balticconnector, sh Eestisse imporditud maagaasist enamik eksporditakse naaberriikidesse tarbimisvajaduse katmiseks. Tabelis 5 kajastuvad ülekandevõrku piiripunktidest sisenenud maagaasi kogused. Eksport Balticconnectori kaudu tähendab maagaasi eksporti Soome.

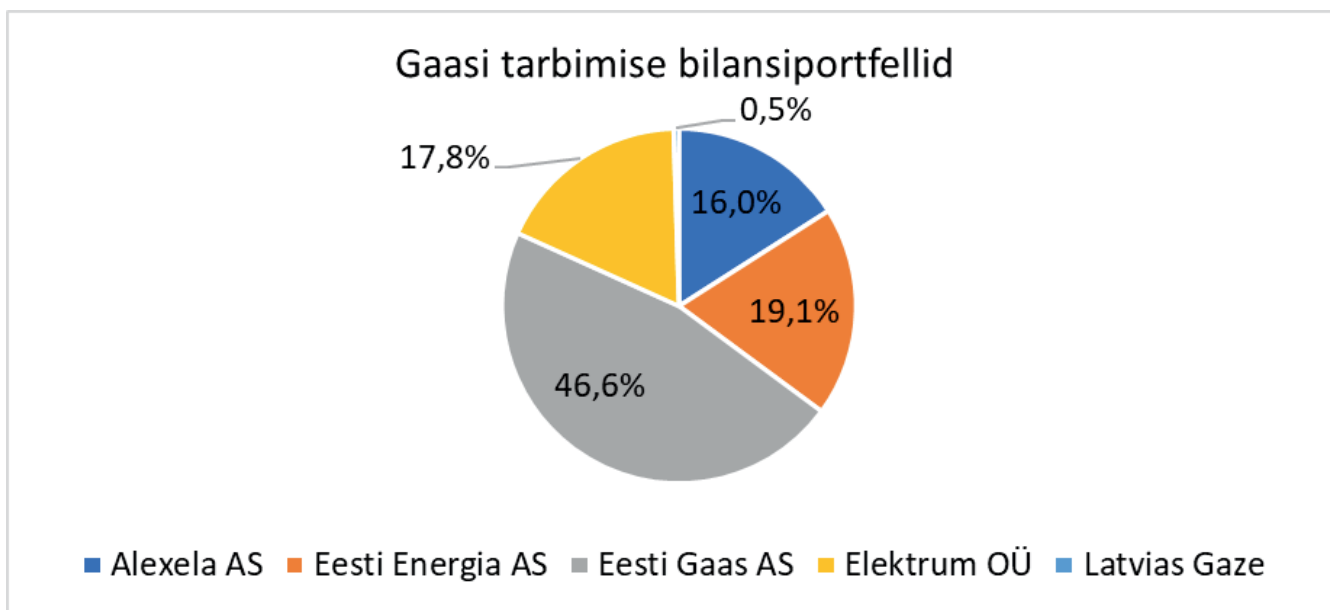
Tabel 5. Gaasi impordi ja ekspordi kogused Eestisse ja naaberriikidesse²⁰

Ülekandevõrku piiripunktidest sisenenud gaas (ilma transiidita), MWh	oktoober 2024	november 2024
Karksi GMJ ²¹	180 657	522 838
Värskä GMJ	0	0
Narva GMJ	0	0
Misso GMJ	60	90
Balticconnector	271 572	75 421
Eksport Balticconnectori kaudu	74 459	216 677
Eksport Karksi kaudu	130 860	3 695

* – väärtus on 0, sest seoses Ukrainas toimuva sõjaga ei toimu Venemaalt gaasi impordimist²²

Gaasi bilansiportfellid

Alljärgnev joonis 11 annab ülevaate gaasi bilansiportfellist.

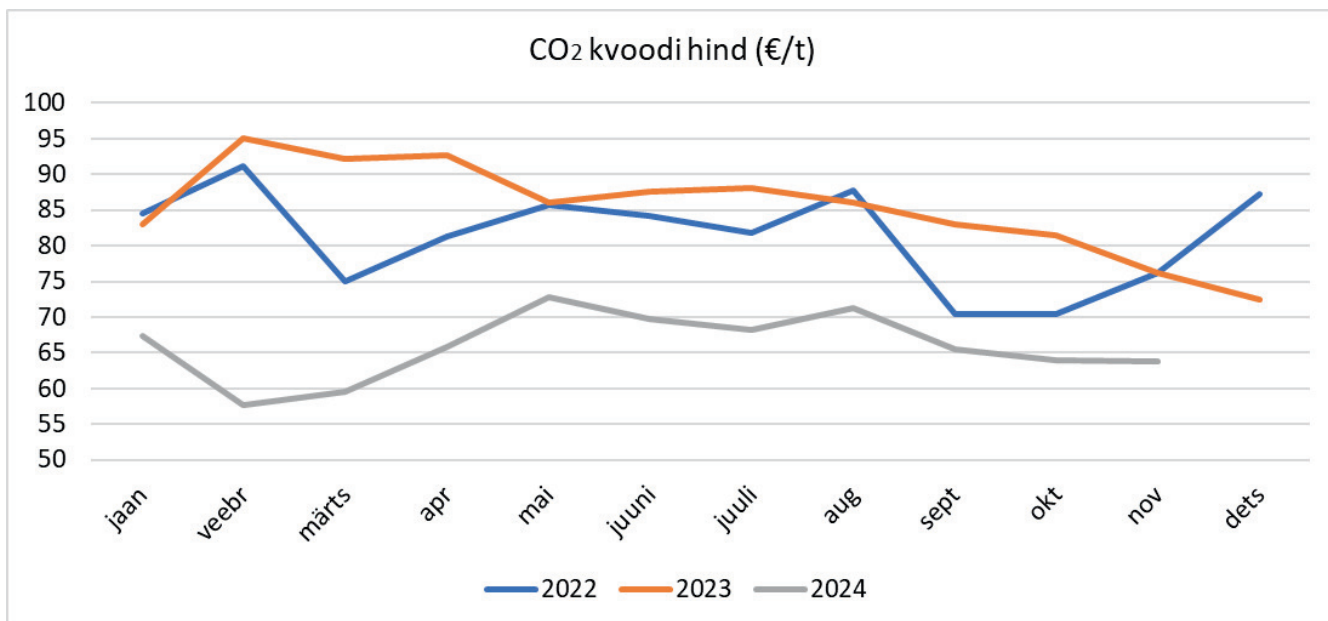

Joonis 11. Turuosade jagunemine bilansihaldurite vahel gaasi tarbimise lõikes²³

Jooniselt 11 nähtub, et gaasi turuosad jagunevad peamiselt kolme suurema ettevõtte vahel, milleks on Eesti Gaas AS (46,6%), Eesti Energia AS (19,1%), Elektrum OÜ (17,8%) ja Alexela AS (16%). Ülejäänud osa kuulub teistele turuosalistele, kelle osakaal on minimaalne.

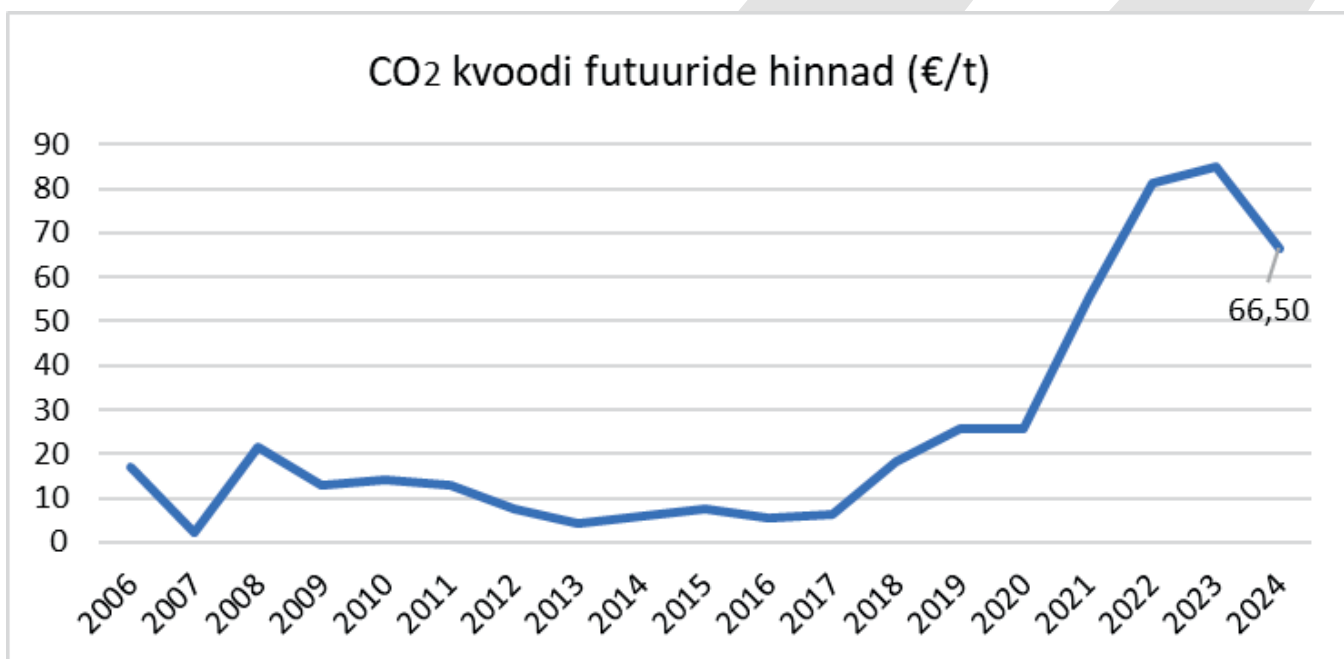
CO₂ hind

Joonisel 13 on kujutatud CO₂kvootide hinnad eurodes ühe tonni kohta. Vaatluse alla on võetud periood 2022 kuni 2023. CO₂ kvootide hinnad alustasid märkimisväärset kasvtrendi juba 2020. aasta algul. Üheks tõusu põhjuseks on see, et Euroopa Liit karmistas 2023. aastal CO₂ eeskirju, mille tulemusena muutus süsteem saastajatele koormavamaks. Samuti leidis aset ka Euroopa Liidu saastekvootide kauplemise süsteemi neljas etapp, kusjuures heitkoguste kärpimise tempo tõstmiseks väheneb saastekvootide koguarv alates 2021. aastast 2,2% aastas, võrreldes varasema 1,74%-ga. Euroopa Liidu eesmärk läbi kõrgemate kvoodihindade on saavutada lõppkokkuvõttes aastaks 2050 kliimaneutraalsus. Jooniselt 13 nähtub, et 2024. aastal on CO₂ hind ühe CO₂ tonni kohta püsinud stabiilselt kerges langustrendis, kuid keskmiselt kõrgemal tasemel võrreldes 2022. ja 2023. aastaga.

Joonis 13. CO₂ hind ühe toodetud CO₂ tonni kohta²⁴

Joonisel 14 on välja toodud CO₂ futuuride hinnad ühe tonni kohta. Jooniselt nähtub, et futuuride hinnad on alates 2021. aasta teisest poolest tõusutrendis ning 2023. aastal olid CO₂ futuuride hinnad viimase 18 aasta kõrgemaid. Võrreldes 2024. aastat 2023. aastaga, siis nähtub, et hinnad on langenud. 2024. aasta novembri seisuga oli CO₂ kvoodi futuuride keskmine hind 66,50 €/t. CO₂ futuurid näitavad prognoositavat CO₂ kvoodi hinda üks kuu ette seisuga.

Joonis 14. CO₂ futuuride hinnad ühe tonni kohta²⁵

²⁴ Allikas: <https://www.investing.com/commodities/carbon-emissions-historical-data>

²⁵ Allikas: <https://www.energiogklima.no/klimavakten/kvotemarked-eu-og-verden>

Elektrihinnapakettide võrdlus

Järgnevalt toob amet välja soodsaimate elektrihinnapakettide võrdluse²⁶. Tabelis 6 on välja toodud soodsaimaid elektripaketid www.elektrihind.ee²⁷ lehe andmetel seisuga 06.01.2025. Konkurentsiamet tõi pakettidest välja soodsaima börsipaketi, fikseeritud paketi katkestamistasuta ning ka fikseeritud paketi katkestamistasuga. Elektrihinnapaketid on valitud järgmistel eeldustel: eluruum on korter, tarbimine korteris on aastas 2600 kWh.

Tabel 6. Elektripakettide hindade võrdlus lõpptarbijale²⁸

Elektrimüüja	Elektripakett	Elektrienergia kulu km-ga (€)	Lisatingimused
AS Eesti Gaas	Börsipakett	23,44	<ul style="list-style-type: none">• Börsimarginaal 0,64 senti/kWh• Prognoositud börsihind 10,18 senti/kWh• Keskmine ühikuhind 10,82 senti/kWh
Elektrum Eesti OÜ	Fikseeritud pakett, katkestamistasuta	26,86	<ul style="list-style-type: none">• Ööpäeva hind 11,53 senti/kWh• Kuutasu 1,88€• Keskmine ühikuhind 12,40 senti/kWh
AS Elenger Grupp	Fikseeritud pakett, katkestamistasuga	25,23	<ul style="list-style-type: none">• Päeva hind 13,47 senti/kWh• Öö hind 9,82 senti/kWh• Keskmine 11,65 senti/kWh

Märkus: Enne sobiliku paketi valimist tutvuda lisatingimustega

Tabelist 6 nähtub, et elades korteris, tarbides elektrit aastas 2600 kWh, siis 06.01.2025 seisuga oli lõpptarbijale soodsaim pakett börsipakett, kusjuures selle paketi puhul kujuneks kulu kuus lõpptarbijale 23,44 €.

26 Lõpptarbijale kujuneb elektrihind lisaks elektrienergia ostukulule, veel võrguteenusel, taastuvenergia tasust, elektriaktsiisist ja käibemaksust.

27 GO OÜ omanduses olevale elektrihinna võrdlusportaalile (elektrihind.ee) on Konkurentsiamet andnud elektrituruseaduse kohaselt usaldusmargise. Usaldusmargisega on tagatud, et võrdlusportaal vastab seaduses ettenähtud nõuetele.

28 Allikas: <https://elektrihind.ee/paketid>

Gaasihinnapakettide võrdlus

Tabelis 7 on välja toodud soodsaimad gaasipaketid www.gaasihind.ee lehe andmetel seisuga 06.01.2025.²⁹ Konkurentsiamet tõi pakettidest välja soodsaima börsipaketi, fikseeritud paketi ning ka muutuva hinnaga paketi. Gaasipaketid on valitud järgmistel eeldustel: eluruum on korter, tarbimine aastas on 600 m³/a.

Tabel. 7 Gaasipakettide hindade võrdlus lõpptarbijale³⁰

Gaasimüüja	Pakett	Maagaasi kulu km-ga (€)	Lisatingimused
Alexela AS	Börsihind	32,06	<ul style="list-style-type: none">Müüja marginaal 0,46 senti/kWhPrognoositud börsihind 5,65 senti/kWhKeskmine ühikuhind 6,11 senti/kWh
AS Elenger Grupp	Fikseeritud hind	33,99	<ul style="list-style-type: none">Fikseeritud hind 6,10 senti/kWhKuutasu 1,99€Keskmine ühikuhind 6,47 senti/kWh
Alexela AS	Muutuv hind	29,50	<ul style="list-style-type: none">Fikseeritud hind 5,62 senti/kWhKeskmine ühikuhind 5,62 senti/kWh

Märkus: Enne sobiliku paketi valimist tutvuda lisatingimustega

Tabelist 7 selgub, et elades korteris, tarbides gaasi aastas 600 m³/a, 06.01.2025 seisuga lõpptarbijale soodsaim variant muutuva hinnaga pakett, mille kuluks kuus kujuneb lõpptarbijale 29,50€. Kõige kallimad oli eelmainitud tingimuste juures fikseeritud hinnaga pakett ja börsipakett.

²⁹ Lõpptarbijale kujuneb gaasihind järgmiselt: sisseostetava gaasi hind, millele lisandub müügitarginaal

³⁰ Allikas: <https://gaasihind.ee/paketid>